

GEHEIM

EX nr

3

**MINISTERIE VAN DEFENSIE
GENERALE STAF
AFD INLN/VEIL**

**MAANDOVERZICHT
JUNI 1973**

GEHEIM

MAANDOVERZICHT

JUNI 1973

De achter de evaluatie geplaatste letters hebben uitsluitend betrekking op interne verwerking en zijn derhalve voor de geadresseerden niet van belang.

INHOUDSOPGAVEblz.nr.:

SAMENVATTING	1-2
RECTIFICATIE	3
<u>DEEL I: Oost-Europa</u>	
<u>Hoofdstuk A: Politiek</u>	
1. Samenvatting	4
2. Sovjet-Unie - Verenigde Staten	5-6
3. Tsjechoslowakije - BRD	7
<u>Hoofdstuk B: Economie</u>	
1. Samenvatting	8
2. Sovjet-Unie	9-11
<u>Hoofdstuk C: Wetenschap en Techniek</u>	
1. Electronica	12
2. Brandstoffen	13
<u>Hoofdstuk D: Landstrijdkrachten</u>	
1. Samenvatting	14
2. Activiteiten	15-19
3. Materieel	20-21
4. Personeelwisseling	22
<u>DEEL II: Midden-Oosten/Noord-Afrika</u>	
1. Samenvatting	23
2. Sovjet politiek t.a.v. Midden-Oosten	24
3. Versterking Egyptische landstrijdkrachten	25
4. Sovjet militaire hulp aan Syrië	26
5. Verhouding Palestijnse Organisaties - DDR	27
6. Sovjet activiteiten in Somalia	28
<u>DEEL III: Verre-Oosten</u>	
1. Samenvatting	29
2. Vietnam	30-32
3. De Volksrepubliek China	33-34

Geheim

SAMENVATTING1. Oost-Europa, etc.

Het bezoek dat partijleider Brezhnev van 16 tot 25 juni bracht aan de Verenigde Staten moet van grote betekenis worden geacht. De gesprekken tussen Brezhnev en Nixon hebben een aantal intentieverklaringen opgeleverd, die indien concreter uitgewerkt, van invloed kunnen zijn op de betrekkingen tussen NAVO en WP. In het bijzonder moeten echter worden genoemd het "nucleaire niet-aanvalsverdrag" en het voornemen om, te beginnen in januari of februari 1974 het topperleg voort te zetten.

De onderhandelingen tussen Tsjechoslowakije en de Bondsrepubliek Duitsland over een verdrag m.b.t. de wederzijdse betrekkingen, welke 30 mei werden afgesloten hebben geleid tot een normalisering der verhoudingen.

De buitenlandse handel van de Sovjet-Unie gaf in 1972 een groei van 10% te zien t.o.v. 1971, een ontwikkeling die sneller schijnt te verlopen dan in het kader der vijfjarenplanning was voorzien. De sterke stijging van de import uit westerse landen in vergelijking met de export vormt een aanwijzing dat de Sovjet-Unie grote waarde hecht aan de handelsbetrekkingen met de geïndustrialiseerde landen.

De voorjaarstroepenrotatie bij de buiten de Sovjet-Unie gelegerde strijdkrachten is beëindigd.

Het percentage (personeel) dat door de lucht werd vervoerd bleek hierbij lager te zijn geweest dan in het verleden. Zoals verwacht kon worden is de oefenactiviteit nu weer toegenomen (zulks in overeenstemming met het, uit voorgaande jaren bekende patroon).

Meerdere aanwijzingen duiden op een commandostaf en/of mobilisatieoefening in de Sovjet-Unie en mogelijk in geheel Oost-Europa welke ultimo mei werd gehouden.

2. Midden-Oosten/Noord-Afrika

De Sovjet-Unie spant zich in om de contacten met de Arabische landen te verbeteren.

Militaire hulp werd in voorjaar 1973 vooral verleend aan Syrië.

3. Verre-Oosten

De Chinese belangstelling voor Europese aangelegenheden schijnt toe te nemen. Centraal staat hierbij de opvatting dat een sterk, verenigd Europa een tegenwicht moet kunnen vormen tegen de Sovjet-Unie en de Verenigde Staten.

RECTIFICATIE

Bladzijde 25 van MO 5/73, 4e regel "M-1972" wijzigen in "M-1970".

Bladzijde 26 van MO 5/73, laatste regel alinea (2) "M-1972" eveneens wijzigen in "M-1970".

DEEL I: Oost-EuropaHoofdstuk A: PolitiekConfidentieel 1. Samenvatting

- Sovjet-Unie - Verenigde Staten: Nieuwe onderlinge verhoudingen tussen beide staten, ingeluid door het bezoek van Brezhnev aan Nixon.
- Tsjechoslowakije - BRD: De onderhandelingen tussen de BRD en Tsjechoslowakije over de normalisering der betrekkingen tussen de beide landen zijn op 30 mei j.l. succesvol afgesloten.

Dienstgeheim

2. Sovjet-Unie - Verenigde Staten

a. De secretaris-generaal van de CPSU, Brezhnev, heeft van 16 tot 25 juni j.l. een bezoek aan de Verenigde Staten gebracht, waar hij besprekingen heeft gevoerd met president Nixon. Na afloop van de besprekingen werd een slotcommuniqué uitgegeven waarin de nadruk werd gelegd op de toenemende hoop op beperking van de nucleaire bewapening, op ontspanning in Europa en op een snelle verbetering van de Amerikaans-Russische betrekkingen.

Eén van de meest concrete resultaten van het toponverleg is de overeenstemming om de onderhandelingen tussen NAVO- en WP-landen over wederzijdse troepenvermindering in Centraal-Europa op 30 oktober a.s. te Wenen te laten aanvangen. Het communiqué legt er de nadruk op dat men niet tot een zodanige troepenvermindering zal overgaan, dat de veiligheid van een der beide partijen zal verminderen. Uit het communiqué bleek verder dat de Verenigde Staten en de Sovjet-Unie geen overeenstemming hebben kunnen bereiken over de situatie in het Midden-Oosten. De beide partijen zijn overeengekomen om samen verder te zoeken naar een regeling gebaseerd op de rechtvaardige belangen van Israël en de Arabische landen, waardoor een nieuw conflict in dit gebied wordt voorkomen.

(B-2)(W)

Commentaar: Het bezoek van Brezhnev aan de Verenigde Staten is politiek gezien van grote betekenis geweest. Beide leiders hebben afgesproken om elkaar in januari of februari 1974 in Moskou weer te ontmoeten voor besprekingen over een verdere beperking van de nucleaire bewapening en om een soortgelijke "Russisch-Amerikaanse topconferentie" regelmatig te houden. De bijeenkomst tussen Brezhnev en Nixon heeft voornamelijk intentie-verklaringen opgeleverd die in de toekomst, indien concreter uitgewerkt, ook van invloed kunnen zijn op de betrekkingen tussen de NAVO- en WP-landen. Vooral het "nucleaire niet-aanvals verdrag" lijkt hierbij van belang. Verwacht kan worden dat dit

verdrag door de VR-China met groot wantrouwen zal worden ontvangen. De VR-China beschuldigt de Sovjet-Unie en de Verenigde Staten reeds geruime tijd van pogingen om, via wederzijdse afspraken, te komen tot een verdeling van de wereld in invloedssferen.

Confidentieel 3. Tsjechoslowakije - BRD

Op 30 mei j.l. hebben de delegaties van de BRD en Tsjechoslowakije hun onderhandelingen over een verdrag m.b.t. de wederzijdse betrekkingen afgesloten. Deze onderhandelingen resulteerden in een "paraferings-rijpe" tekst.

In de preambule distanciëren beide landen zich van het verleden door het Accoord van München te beschouwen als een onder bedreiging van geweld - door het Nationaal Socialisme - afgedwongen overeenkomst.

Hierbij aansluitend kwam het volgende aan de orde:

- Art. 1: De BRD en Tsjechoslowakije beschouwen het Accoord van München van het begin af als nietig.
- Art. 2: Dit artikel bevat een omvangrijke toelichting krachtens welke de, tussen 30 september 1938 en 9 mei 1945, uit het Accoord van München voor natuurlijke personen ontstane rechtsgevolgen, evenals de nationaliteit van die personen in stand zullen blijven. Dit artikel verklaart voorts dat het verdrag geen rechtsgrond biedt voor Tsjechoslowaakse vorderingen jegens de BRD.
- Art. 3 en Art. 4 geven naar de voorbeelden van de verdragen tussen de BRD enerzijds en de Sovjet-Unie en Polen anderzijds, formules inzake afzien van geweld en onschendbaarheid van de Duits-Tsjechische grenzen.
- Art. 5: In dit artikel verklaren de beide landen dat ze zullen streven naar een omvattende verdere ontwikkeling van hun onderlinge betrekkingen.

(B-2)(Gr)

Commentaar: Met de afsluiting van de onderhandelingen over dit verdrag zijn de betrekkingen tussen de BRD en de noordelijke groep van WP-staten genormaliseerd. Het grootste struikelblok bij deze onderhandelingen vormde het Verdrag van München. De BRD vreesde dat, indien men het verdrag van begin af aan ongeldig verklaarde, dit nadelige gevolgen zou hebben voor de, in de BRD woonachtige Duitsers van Tsjechoslowaakse afkomst. De toelichting die art. 2 omtrent de rechtspositie van deze personen geeft is voor de BRD thans geheel bevredigend.

Hoofdstuk B: Economie

Confidentieel

1. Samenvatting

- Sovjet-Unie: buitenlandse handel. De import van de Sovjet-Unie uit geïndustrialiseerde westerse landen nam in 1973 met 28% toe.
- Sovjet-Unie: Olie-productie. De Sovjet-Unie produceert voldoende olie voor eigen gebruik. In verband met de uitbreiding van haar handelsbetrekkingen met het Westen is het voor de Sovjet-Unie echter noodzakelijk haar olie-productie uit te breiden en nieuwe olievelden tot ontwikkeling te brengen.

Confidentieel 2. Sovjet-Uniea. Buitenlandse handel

Volgens officiële gegevens van de Sovjet-Unie bedroeg de buitenlandse handel van dit land in 1972 26 miljard roebel (ongeveer 31 miljard dollar). De import overtrof de export met 600 miljoen roebel (726 miljoen dollar).

(B-2)(G)

Commentaar: T.o.v. 1971 groeide de buitenlandse handel in 1972 met 10%. Het lopende vijf-jarenplan (1971 - 1975) voorzag in een totale groei van de buitenlandse handel met 33 - 35% in deze periode; een jaarlijks groeipercentage dus van iets meer dan 6%. De buitenlandse handel van de Sovjet-Unie ontwikkelt zich dus sneller dan geplanned is. Voor het eerst sinds 1964 vertoont de handelsbalans van de Sovjet-Unie een tekort. Hoewel de handelsbalans met de ontwikkelingslanden zoals gewoonlijk, een overschot vertoonde werd de totale balans in een tekort omgezet door de handel met de ontwikkelde westerse landen en de communistische landen.

De import van de Sovjet-Unie uit de ontwikkelde westerse landen nam in 1972 met 28% toe, terwijl de Sovjet export met 3% daalde. Dit leverde een tekort voor de Sovjet-Unie op van ongeveer \$ 1,100 miljoen. De handel tussen de Sovjet-Unie en de Verenigde Staten is voornamelijk verantwoordelijk voor dit tekort; deze handel verdrievoudigde bijna in 1972. Een tweede factor zijn de graanaankopen welke de Sovjet-Unie in het westen heeft moeten doen. De handel tussen de Sovjet-Unie en andere communistische landen nam in 1972 eveneens aanzienlijk toe (import steeg met 17%, export met 2%). Dit leverde een tekort op de Sovjet handelsbalans met deze landen op van \$ 470 miljoen (in 1971 was er nog sprake van een overschot van \$ 880 miljoen).

Concluderend kan men stellen dat de Sovjet-Unie op dit moment grote waarde hecht aan handelsbetrekkingen met geïndustrialiseerde landen. Vooral westerse producten van hoge kwaliteit (m.n. kapitaalgoederen) zijn voor de Sovjet-Unie van groot belang.

Confidentieel b. Olieproductie

De Sovjet-Unie is op dit moment de enige grote mogendheid ter wereld die over voldoende aardolie-voorraden beschikt om aan de eigen binnenlandse vraag te voldoen. De belangrijkste olie- en aardgasvelden in de Sovjet-Unie zijn echter gesitueerd in Siberië en zeer moeilijk in exploitatie te brengen.

De Sovjet olieproductie loopt op dit ogenblik volgens plan; plm. 70% van de recente nieuwe productie komt uit het Tyumen-gebied in West-Siberië.

De schatting is dat de olieproductie van de Sovjet-Unie in 1972 405 miljoen ton bedroeg tegen 377 miljoen in 1971. Het olieverbruik van de Sovjet-Unie in 1972 wordt geschat op 300 miljoen ton tegen 270 miljoen in 1971. M.a.w. de Sovjet-Unie beschikt over 105 miljoen ton ruwe olie of geraffineerde olieproducten voor export. In 1971 exporteerde de Sovjet-Unie 105,2 miljoen ton ruwe olie en/of olieproducten. De export was als volgt verdeeld:

- kapitalistische landen: 49,7 miljoen ton,
- communistische landen: 55,5 miljoen ton, waarvan naar:
 - Tsjechoslowakije 11,8 miljoen,
 - de DDR 10,37 miljoen,
 - Polen 9,5 miljoen,
 - Bulgarije 7,95 miljoen,
 - Cuba 6,5 miljoen.

(B-3)(G)

Commentaar: De olieproductie is voor de Sovjet-Unie zeer belangrijk. Afgezien van strategische overwegingen speelt de aardolie-export een belangrijke rol in de buitenlandse handelspolitiek van de Sovjet-Unie. In de eerste plaats zijn de NSWP-landen voor een zeer belangrijk deel afhankelijk van de Sovjet

olieleveranties. In de tweede plaats stelt de olie-export de Sovjet-Unie in staat tot aankoop van westerse producten.

Uitbreiding van de economische betrekkingen tussen de Sovjet-Unie en het Westen vereist echter een sterke verhoging van de olieproductie in de Sovjet-Unie, althans indien de Sovjet-Unie het Westen voor haar producten-leveranties wenst te betalen in aardolie. Dit vereist de ontginning van nieuwe olievelden, waarbij de Sovjet-Unie gaarne gebruik zou maken van westerse technische middelen en kapitaal. Begin juni j.l. sloot de Sovjet-Unie een contract van \$ 8 miljard met de Amerikaanse maatschappij "Occidental Petroleum Corp." met een looptijd van 20 jaar. In ruil voor Amerikaanse technische middelen en uitrustingen biedt de Sovjet-Unie haar ruwe grondstoffen aan.

Hoofdstuk C: Wetenschap en Techniek

Confidentieel

1. ElectronicaDetector voor electromagnetische golven

Volgens TASS (Moskou) is er in de USSR een nieuw apparaat ontwikkeld welke radiogolven met een golflengte van 2 micron tot 3 cm kan opsporen. De toepassing van dit apparaat blijft niet alleen beperkt binnen het kader van de experimentele fysica van systemen welke elektromagnetische oscillaties van superhoge frequenties produceren. Het instrument zal ook nuttig zijn voor chemici, biologen, medici en materiaalkundigen. Het zal ook kunnen worden gebruikt in de industrie voor het opsporen van breuken en scheuren.

Commentaar: Gezien de golflengten van het infrarood (van 0,75 micron tot enkele mm) en SHF (1-10 cm), kan deze radiogolfdetector mogelijk ook gebruikt worden voor het opsporen van radar, TV-kanalen, enz. en voor een gedeeltelijke detectie in het IR-gebied. Voor wat betreft radar schijnt dit meer geënt te zijn op toekomstige radars.

Ongeclassificeerd 2. BrandstoffenVrachtwagens in Moskou gaan over op LPG

In Moskou zullen 35000 vrachtwagens, welke tot nu toe op benzine reden, omgeschakeld worden voor LPG-gebruik. LPG (Liquefied Petroleum Gas), een bijproduct dat ontstaat bij het raffineren van ruwe olie, is een veel schonere brandstof dan benzine. Het produceert 1000 maal minder stikstofdioxide, 400 maal minder onverbrande koolwaterstoffen, bevat geen tetraethyllood, heeft een octaangetal van meer dan 100 en is geschikt voor compressieverhoudingen tot 11:1, zonder dat "kloppen" veroorzaakt wordt.

De beslissing van de Sovjet regering lijkt een eerste stap in een grootscheepse campagne om het aantal voertuigen dat LPG als brandstof gebruikt, te vergroten. 2000 vrachtwagens in Moskou zijn reeds omgebouwd voor LPG-gebruik. Het ligt in de bedoeling om nog eens 35000 vrachtwagens plus het merendeel van de taxi's om te schakelen. Moskou telt in totaal 250.000 voertuigen. In andere grote steden in de Sovjet Unie zouden soortgelijke stappen ondernomen worden.

Twee huidige typen vrachtwagens kunnen gemakkelijk omgebouwd worden voor LPG-gebruik, zonder ingrijpende veranderingen in de motoren. De komende drie jaar zullen speciale gascilindermotoren voor andere vrachtwagens ontworpen worden, terwijl experimentele bussen, taxi's en personenauto's voor LPG-gebruik ontwikkeld zullen worden. (New Scientist, 10-5-73)

Commentaar: Behalve een aanzienlijke kostenbesparing in het brandstofgebruik op de lange termijn, betekent dit in de eerste plaats een belangrijke stap in het terugbrengen van de milieuverontreiniging. Een en ander zal wel inhouden dat het distributieapparaat van LPG uitgebreid zal moeten worden (b.v. in Moskou zijn op dit moment slechts acht LPG-stations). Vooralsnog wordt niet verwacht dat militaire voertuigen op LPG zullen overschakelen, in verband met de meer gecompliceerde distributie van LPG. Aangezien op LPG overgeschakelde voertuigen de mogelijkheid behouden op benzine te rijden, heeft dit ook geen gevolgen voor de vordering van privevoertuigen in oorlogstijd.

Hoofdstuk D: Landstrijdkrachten

Geheim

1. Samenvatting

De oefenactiviteiten zijn weer toegenomen hetgeen zich uit in de grote activiteit op alle oefenterreinen.

De voorjaarstroepenrotatie is geëindigd, waarbij opgevallen is dat de aanvankelijk ingezette trend welke wees op een verhoogd gebruik van luchttransport in het tweede gedeelte van de rotatieperiode sterk is teruggelopen.

Waarschijnlijk is er in de Sovjet-Unie, mogelijk zelfs in geheel Oost-Europa, midden en eind mei een goed geheim gehouden commandostaf- en/of mobilisatie-oefening gehouden.

De nieuwe heliëopter "HIND-A" is nu waargenomen bij eenheden in drie Mil Districten zodat kan worden aangenomen dat met de invoering bij de eenheden is begonnen.

Geheim

2. Activiteitena. Samenvatting

Aansluitend op de basis en functie-opleiding volgend op de voorjaarspersoneelwisseling, werd in juni een aanvang gemaakt met de onderdeelopleiding.

Oefenterreinen werden weer veelvuldig gebruikt.

Beschikbare gegevens duiden erop dat de medio mei in de Sovjet-Unie ingestelde reisbeperkingen voor buitenlanders verband hielden met militaire oefeningen. Het wordt zelfs niet uitgesloten geacht dat deze oefeningen niet beperkt bleven tot de Sovjet-Unie, doch geheel Oost-Europa omvatten.

In het kader van de viering van het 30-jarig bestaan van het Poolse Volksleger vond een oefening plaats van de "Algemene Volksverdediging". Aangenomen wordt dat dit jubileum aanleiding zal zijn voor nog meer militaire activiteiten.

Nà afsluiting van het maandoverzicht van mei werd TVG 13/73 ingesteld van 220001a mei - 032359a juni gevolgd door TVG 14/73 van 150001a - 222359a juni. In geen van beide gebieden werden activiteiten van enige omvang waargenomen.

Op 23 juni werden ten Oosten van Komarno (BT 89) 2 deel Tsjechoslowakische genie-oefeningen waargenomen die mogelijk verband houden met de scheepvaartrestricties op de Donau ter plaatse (zie maandoverzicht mei 1973). Vooralsnog kon niet worden vastgesteld of evenals vorig jaar sprake is van deelname door genie-eenheden van alle WP-landen.

b. Sovjet-strijdkrachten

Aangenomen wordt dat de medio mei ingestelde reisbeperkingen voor buitenlanders in de Sovjet-Unie verband hielden met militaire oefeningen. Diverse aanwijzingen duiden op (oefen-) activiteit in het gehele gebied west van de Volga, van MD-Leningrad in het noorden t/m MD-Trans Kaukasus in het zuiden. Het zwaartepunt der activiteiten lag in de periode 23/5 - 1/6. Gelijkzeitig vond bij de Sovjet troepen in Oost-Duitsland, Polen, Tsjechoslowakije en Hongarije oefenactiviteit plaats.

Het wordt niet uitgesloten geacht dat in genoemde periode een commandostafoefening werd gehouden die de gehele Sovjet strijdkrachten omvatte. Bij de GSVG aanwijzingen dat e.e.a. gepaard ging met een alarm.

c. Oost-Duitsland

In de verslagperiode werden twee tijdelijk verboden gebieden ingesteld:

- TVG 13/73 van 220001a mei - 032359a juni. Globale ligging tussen Dresden en Leipzig.
- TVG 14/73 van 150001a - 222359a juni. Globale ligging in zw-deel van Oost-Duitsland.

In geen van beide gebieden werd een oefening van enige omvang waargenomen.

d. Polen

Waarschijnlijk in de periode 1/6 - 4/6 vond in Polen een oefening plaats van de "Algemene Volksverdediging" onder de aanduiding "KRAJ 73" (LAND). De oefening werd geleid door de minister president P. Jaroszewicz.

Er werd aan deelgenomen door diverse landelijke bestuursorganen, civiele verdedigingsafdelingen en commando's, staven en eenheden van het Poolse Volksleger. (Poolse pers)

Opmerking: De oefening vond mede plaats in het kader van de viering van het 30-jarig bestaan van het Poolse Volksleger. Verwacht wordt dat dit jubileum aanleiding zal zijn voor nog meer militaire activiteiten.

Met name wordt gedacht aan een grote oefening (WP-oefening?) in september/oktober a.s. (12 oktober: "Dag van het Poolse Volksleger").

e. Tsjechoslowakije/Hongarije

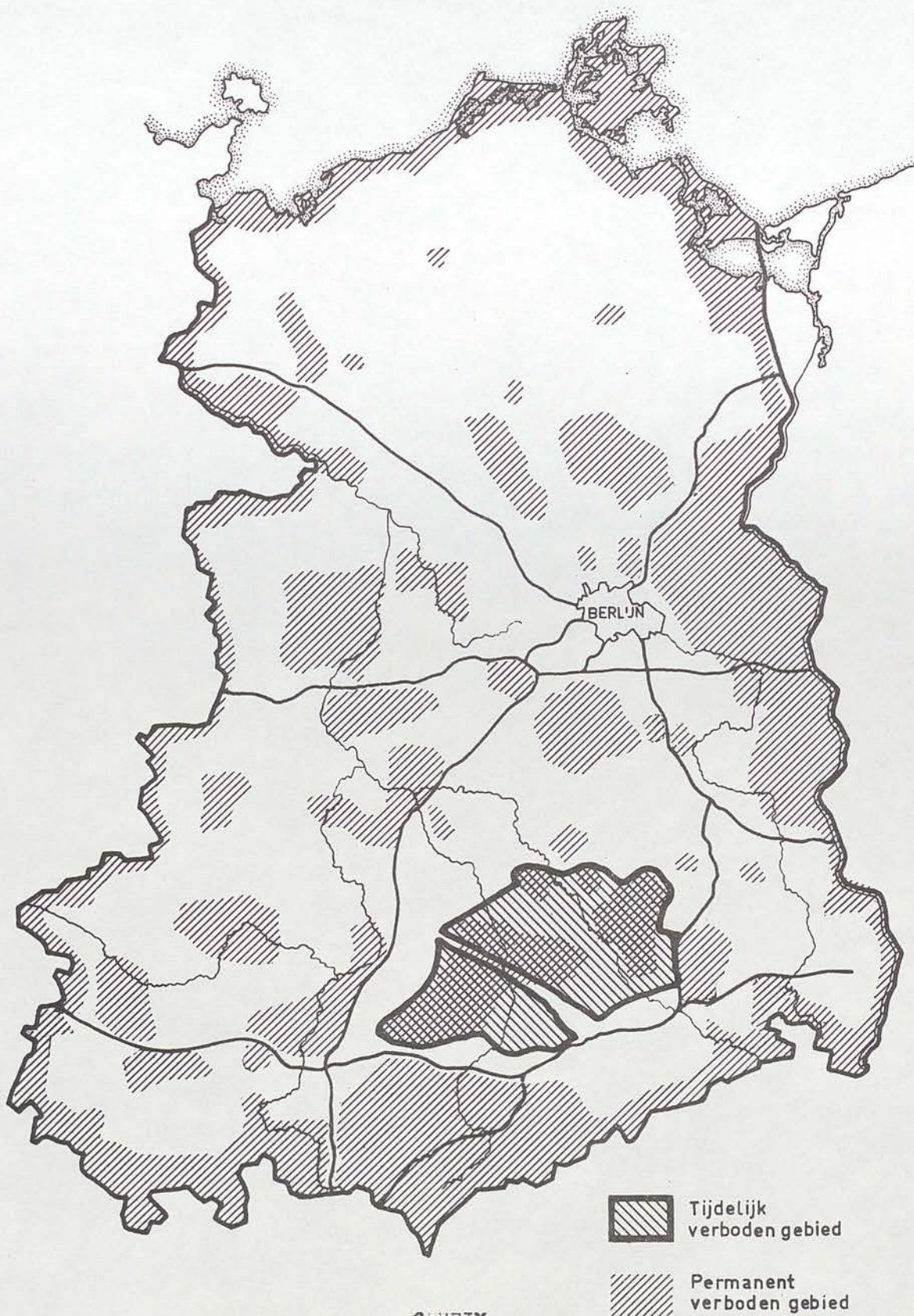
Sinds 23 juni worden bij Kraj (ten oosten van Komarno (BT 89)) genie-oefeningen waargenomen. Over een lengte van ca 6 km staan langs de oever van de Donau tenten opgesteld. Aan materieel werden K-61 en andere amfibische voertuigen waargenomen. Nationaliteit kon niet worden vastgesteld. (F-2)

Opmerking: Waarschijnlijk staan de scheepvaartrestricties in dit gebied in verband met deze activiteiten. Vorig jaar werden in hetzelfde gebied in dezelfde periode genieoefeningen gehouden waaraan werd deelgenomen door eenheden van alle WP-landen.

De mogelijkheid dat dit laatste ook nu het geval is wordt niet uitgesloten geacht.

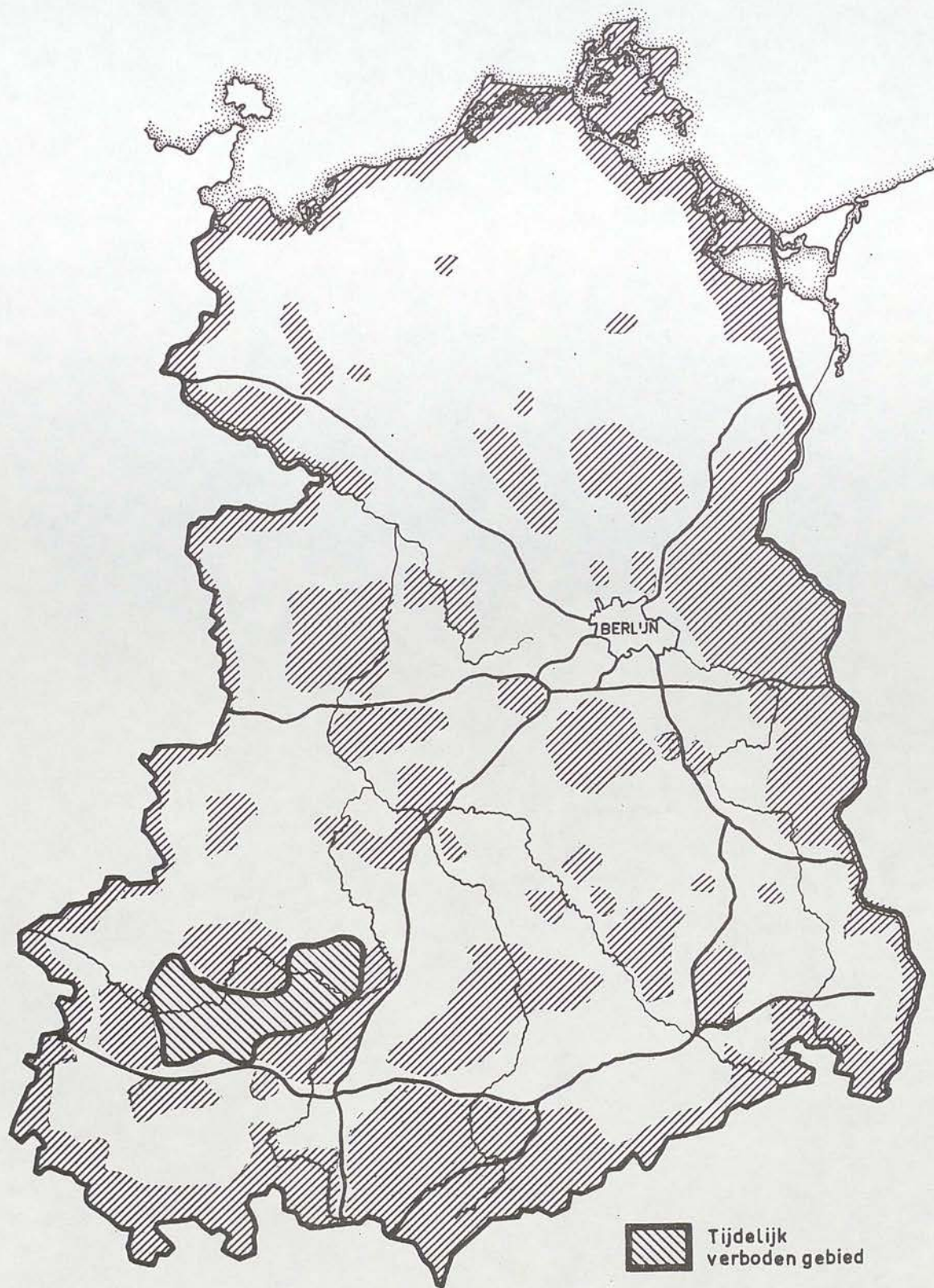
TIJDELIJK VERBODEN GEBIED nr13/73

220001 a mei — 032359 a juni

TIJDELIJK VERBODEN GEBIED nr14/73

150001 a - 222359 a juni

Geheim 3 . Materieela. Introductie van de (nieuwe) HIND-A medium heli-copter bij tactische luchtlegers in de Sovjet-Unie

Er is een nieuwe heli-copter ingevoerd in de Sovjet-Unie. Deze heli-copter heeft de naam HIND-A gekregen. Het toestel kan voor diverse taken worden ingezet en kan uitgerust worden met een bewapening bestaande uit raketten en bommen. Bewapening met een snelvuurkanon of mitrailleur is nog niet vastgesteld, maar moet niet uitgesloten worden geacht.

Enkele technische gegevens:

lengte van het toestel 19 m
 hoogte 5.80 m
 diameter van de rotor 21 m
 aantal delen van de rotor 5
 één drielidige secundaire rotor
 landingsgestel bestaat uit drie inklapbare wielen
 max tonnage (lading) 7 ton
 actieradius beladen 300 km
 kruissnelheid 325 km/uur
 max snelheid 350 km/uur
 bewapening: 4 houders met 16 raketten 55 mm
 of 4 bommen van 100,250 of 500 kg
 of 4 lucht/grond geleide raketten.

b. Mogelijke inzet

- troepentransport (16 man met wapens en uitrusting)
- gewonden transport
- goederen transport
- lucht/grond vuursteun. (F-6) (R)

Deze nieuwe heli-copter is waargenomen in de volgende gebieden:

MD Karpaten	één reg (48 stuks) op vliegveld Brody North	
	andere heli's op deze basis zijn	36 HOUND
		21 HOOK
		1 HARKE
MD Moskou	een sqn HIND-A(12 stuks) vliegveld Torzhok	
	andere heli's op dit vliegveld	18 HOOK
		36 HIP
		2 HARKE
Verre-Oosten	een reg met ± 45 HIND-A juiste lokatie niet bekend.	
	<u>GEHEIM</u>	(B-2)(Gr)

Commentaar: De nieuwe heli-copter HIND-A heeft, behalve de grotere snelheid, geen opvallende vernieuwingen t.o.v. de reeds bestaande Sovjet heli-copters. Hoewel aan de mogelijkheid van bewapening meer aandacht is besteed kan hij niet vergeleken worden met de (Amerikaanse) gevechts-heli-copters. Het is dan ook niet te verwachten dat de invoering van de HIND-A grote invloed zal hebben op het tactisch optreden van landstrijdkrachten door een anti-tank- of luchtsteun-taak.

Waarschijnlijk blijft de belangrijkste taak ook voor deze heli-copter het transport van personeel en goederen. Opvallend is de invoering van de HIND-A naast MD Moskou juist in MD Karpaten en MD Verre-Oosten.

MD Karpaten is het enige Westelijke MD waar geen lucht-landingsdivisie gelegerd is. Het is mogelijk dat door een versterking van de luchttransportcapaciteit d.m.v. deze nieuwe heli-copters een alternatieve luchtinzet-mogelijkheid geschapen wordt. Er zijn eveneens enkele aanwijzingen dat de luchtlandingsdivisie in Tsjechoslo-wakije meer gericht wordt op een inzet met heli-copters dan op para inzet. Mogelijk houdt dit verband met een eventuele oorlogstaak in voor para's ongunstig terrein. Het verschijnen van een heli-copter regiment in het Verre-Oosten is verklaarbaar. In dit uitgestrekte ge-bied met zijn klein aantal wegen en relatief geringe troepensterkte is een eenheid welke snel en onafhanke-lijk van aanwezige wegen en hindernissen ingezet kan worden een goede oplossing. Deze inzet is mogelijk door luchttransport. Er zijn aanwijzingen voor het bestaan van een luchtlandingsdivisie in het Verre-Oosten, maar de aanwezigheid van heli-copters is, om optreden onder alle omstandigheden mogelijk te maken, in een dergelijk gebied noodzakelijk.

Ligt naar verwachting in West-Europa het accent van het troepentransport vooral op het afzetten van eenheden in de rug van de vijand, in dit gebied zal het waarschijnlijk liggen op een transport van eenheden, over grote afstanden, naar bepaalde tactisch belangrijke gebieden of, operatiegebieden, etc.

4. Personeelwisseling

Geheim

Sinds begin juli is bij de Sovjet groepen van strijdkrachten buiten de Sovjet-Unie geen aanvoer van personeel meer waargenomen.

(B-3) (R)

Commentaar: De voorjaarspersoneelwisseling schijnt afgesloten te zijn. Als voorlopige indruk kan gesteld worden dat de wisseling zonder problemen is verlopen. De ervaring in het combineren van spoor- en luchtvervoer, opgedaan in de laatste jaren, heeft daar zeer waarschijnlijk toe bijgedragen.

Het gedeelte dat door de lucht is vervoerd leek aanvankelijk hoger te worden dan bij de laatste troepenrotaties. Gedurende het tweede gedeelte van de rotatie is echter veel minder gebruik gemaakt van luchttransport dan verwacht werd, zodat uiteindelijk het totale percentage dat door de lucht werd vervoerd minder was dan in het verleden.

DEEL II: Midden-Oosten/Noord-Afrika

Geheim

1. Samenvatting

De Sovjet-Unie heeft zich de laatste tijd ingezet voor verbetering der politieke contacten met de Arabische staten. Dit o.a. in verband met het Midden-Oosten debat in de Veiligheidsraad en het bezoek van Brezhnev aan de V.S. Vooral in Egypte zou veel wantrouwen bestaan t.a.v. de toenadering tussen de Sovjet-Unie en de V.S. Ook de gestaag doorgaande emigratie van Sovjet Joden naar Israel wekt wrevel bij de Arabieren.

De Oostblok leveranties van militair materieel hebben een versterking der landstrijdkrachten van Egypte mogelijk gemaakt; zo heeft men onder meer het tankbestand der tankdivisies aanzienlijk kunnen verhogen.

Ook werden weer een aantal belangrijke materieleveranties aan Syrië gemeld, waaronder tanks en verkenningsvoertuigen. Sovjet specialisten zijn onder meer actief bij de luchtdoelartillerie en bij de opleiding van Syrische commando-eenheden. Jassir Arafat heeft bezwaren geopperd tegen de opleiding van Palestijnse officieren in de DDR uit vrees dat dit gepaard zou gaan met een intensieve Marxistische indoctrinatie, waardoor de Palestijnse zaak bij die officieren niet meer de hoogste prioriteit zou hebben.

De Sovjet belangstelling voor Somalia is de laatste jaren sterk toegenomen, mede in verband met de terugslag die de Sovjet-Unie in Soedan heeft ondervonden.

Geheim

2. Sovjet politiek t.a.v. Midden-Oosten

De Sovjet-Unie heeft zich de laatste tijd ingespannen om te komen tot een intensivering van de politieke contacten met de Arabische staten. Hiervoor bestonden verschillende redenen, waarvan in de eerste plaats genoemd moet worden het Midden-Oosten debat in de Veiligheidsraad, dat aanleiding gaf tot politiek vóóroverleg. Een ander motief was het wegnemen of in ieder geval verminderen van het wantrouwen dat vooral in Egypte bestond ten aanzien van de Sovjet-Amerikaanse contacten, in het bijzonder het bezoek van Brezhnev aan Washington.

Naar verluidt heeft de vrees van Egypte, dat de Sovjet-Unie en de V.S. reeds vóór het Brezhnev-bezoek afspraken gemaakt zouden hebben betreffende de behandeling van het Midden-Oosten conflict, de laatste tijd opnieuw geleid tot moeilijkheden tussen de S.U. en de Arabische landen. Dit vuurtje wordt nog aangewakkerd door China; dit land heeft, o.a. tijdens het bezoek van de Egyptische minister van buitenlandse zaken aan Peking, de Sovjet-Unie ervan beschuldigd met de V.S. overeengekomen te zijn de spanning in het Midden-Oosten te laten voortbestaan als middel om de wederzijdse invloed in het betrokken gebied te consolideren.

Bovendien zijn spanningen ontstaan als gevolg van de toename van de emigratie van Joden uit de Sovjet-Unie naar Israël; sinds begin vorig jaar ca 2600 per maand. De Sovjet-Unie tracht dit spanningselement te verminderen door te beweren dat de emigratie beperkt is en bovendien zou leiden tot een welwillender standpunt van de V.S. ten aanzien van de Arabieren. De versoepeling der emigratiebepalingen, door niet langer terugbetaling te eisen van studiekosten, zou echter weer worden teruggedraaid indien de besprekingen van Brezhnev in Washington t.a.v. het Midden-Oosten onbevredigend zouden verlopen. Tegenover Egypte heeft de Sovjet-Unie de indruk gevestigd dat bij de besprekingen tussen Brezhnev en Nixon de kwestie van het Midden-Oosten hoge prioriteit zou hebben. Teneinde de betrekkingen met Egypte te verbeteren, is de Sovjet-Unie begonnen om naast de toegezegde levering van reservedelen nog aanvullende hoeveelheden wapens te leveren. (B-2) (R)

Commentaar: De Brezhnev-Nixon besprekingen schijnen v.w.b. het Midden-Oosten niet tot overeenstemming te hebben geleid; de eventuele gevolgen hiervan zullen moeten worden afgewacht.

GEHEIM

Geheim

3. Versterking Egyptische landstrijdkrachten

De levering door de Sovjet-Unie aan Egypte van aanzienlijke aantallen T-55 en T-62 tanks heeft het mogelijk gemaakt de Egyptische tankstrijdkrachten aanmerkelijk uit te breiden.

Tot nu toe beschikten de drie tankdivisies elk over twee tankbrigades met elk ca 100 tanks, verdeeld over drie bataljons, alsmede een gemechaniseerde infanterie-brigade.

Eerder genoemde leveranties hebben het mogelijk gemaakt het aantal tankbataljons in de tankbrigades uit te breiden tot vier, welke elk nu de beschikking hebben over ca 40 tanks.

Bovendien zijn de gemechaniseerde infanterie-brigades uitgerust met gepantserde personeelsvoertuigen op rupsonderstel, welke door de Egyptenaren met de benaming "BK" worden aangeduid. Egypte zou 300 tot 350 van deze voertuigen hebben ontvangen; hun terreinvaardigheid wordt door de Egyptenaren uitstekend genoemd.

(B-3) (R)

Commentaar: In het bericht wordt niet duidelijk gemaakt in welke periode bedoelde leveranties hebben plaatsgevonden. Vermoedelijk zal dit de laatste 1 à 1½ jaar geweest zijn. Als gevolg van de reorganisatie beschikken de tankdivisies nu elk over ruim 300 tanks tegenover ca 200 stuks vroeger.

Het is niet geheel duidelijk welk voertuig met de aanduiding "BK" wordt bedoeld. Het is echter aannemelijk dat hiermee de BTR-50PK en/of de OT-62 wordt bedoeld. Specifieke aanvalswapens, zoals g/g raketten met voldoende groot bereik, zijn echter niet geleverd. Ook in de toekomst zal dit niet gebeuren, zo heeft Breznev tijdens zijn bezoek aan Duitsland tegenover Bondskanselier Brandt verzekerd.

GEHEIM

Geheim

4. Sovjet militaire hulp aan Syrië

- a. In de periode van half april tot half mei werd per schip een grote hoeveelheid militair materieel uit de Sovjet-Unie en/of uit andere Oostbloklanden naar Syrië overgebracht.

Het betrof onder meer:

- tenminste 120 vliegtuig-containers,
- 78 tanks,
- 34 low-loaders voor tankvervoer,
- 536 verkenningsvoertuigen,
- 90 militaire vrachtauto's,
- 12 brandweerauto's,
- 6100 ton munitie

(B-3)(G)

- b. Bij één van de afdelingen luchtdoelartillerie van het Syrische leger werden de batterijen geïnspecteerd door Sovjet specialisten, die tevens de operationele inzetbaarheid en de staat van onderhoud van het materieel controleerden. Zij droegen Syrische legeruniformen, doch zonder de adelaar op het hoofdeksel en zonder rangonderscheidingstekens. Zij hadden de beschikking over een tolk, doch hebben ook zelf enige kennis van het Arabisch.

(C-3)(R)

Commentaar: Aangenomen kan worden dat ook andere Syrische afdelingen en batterijen op gelijke wijze worden geïnspecteerd en dat de Sovjet adviseurs dus niet op batterij- en afdelingsniveau zijn ingedeeld.

- c. In het Syrische leger worden o.l.v. Sovjet specialisten commando's opgeleid in tegenwoordigheid van leden van het Palestijnse Bevrijdingsleger.

De Sovjet-Unie heeft 20 grote helicopters voor troepentransport aan Syrië geleverd. Vlak bij Damascus werd onlangs de bouw van een basis voor deze helicopters voltooid.

(B-3)(G)

Commentaar: Commando-acties hebben diverse malen een rol gespeeld in het Israëliisch-Arabisch conflict. Syrië schijnt het belang hiervan te hebben ingezien en heeft de opleiding van hiervoor gespecialiseerde eenheden ter hand genomen.

Geheim

5. Verhouding Palestijnse Organisaties - DDR

In februari werd door de Palestijnse Bevrijdingsorganisatie PLO (= Palestine Liberation Organisation) een overeenkomst gesloten met de DDR betreffende het opleiden van Palestijnse officieren in de DDR.

Tijdens een bijeenkomst van het Uitvoerend Comité van de PLO, waarbij vastgesteld zou worden welke officieren voor uitzending in aanmerking zouden komen, werden door voorzitter Jassir Arafat bezwaren tegen de uitzending naar voren gebracht en stelde hij voor om de uitzending voorlopig op te schorten.

Zijn voornaamste bezwaar is de vrees dat vooral de jongere officieren in de DDR bloot zouden staan aan een sterke Marxistische indoctrinatie, hetgeen ertoe zou kunnen leiden dat men over een aantal jaren met een generatie zou worden geconfronteerd die meer aandacht zou hebben voor de communistische revolutie dan voor de bevrijding van Palestina. Arafat stelde daarom voor om Palestijnse officieren in Arabische landen te laten opleiden.

Aan de bezwaren van Arafat werd in zoverre tegemoet gekomen, dat de vergadering besloot om slechts een beperkt aantal zorgvuldig geselecteerde officieren voor opleiding naar de DDR te zenden.

In totaal betrof dit 12 officieren van het Palestijnse Bevrijdingsleger en 8 officieren van andere verzetsorganisaties.

De DDR heeft tot nu toe nog geen wapens aan de Palestijnse organisaties geleverd.

(C-2) (R)

Commentaar: Het is niet onmogelijk dat de vrees van Arafat voor het opdringen der communistische ideologie in de Palestijnse organisaties zijn oorsprong vindt, of versterkt is door de fel anti-communistische houding van de Libische leider Gadafi. Om de DDR niet al te zeer voor het hoofd te stoten heeft men kennelijk besloten om toch maar een klein aantal officieren ter opleiding te sturen. Het uitblijven van de toegezegde wapenleveranties (zie MO 5/73, Deel I, 2 a) kan verband houden met de Palestijnse terughoudendheid en kan een aanwijzing zijn dat de WP landen wapenhulp zoveel mogelijk wensen te koppelen aan mogelijkheden tot politiek/ideologische beïnvloeding.

GEHEIM

Geheim

6. Sovjet activiteiten in Somalia

De Sovjets zijn erin geslaagd een sterke positie te verwerven in Somalia, een land waarin zij om strategische redenen sterk geïnteresseerd zijn. Zij moeten hierbij concurreren tegen China, welk land voornamelijk via een, in 1971, verstrekt krediet van \$ 110 mln eveneens in Somalia invloed tracht te verkrijgen. Het bezoek van maarschalk Gretchko in februari 1972 leidde tot het sluiten van een overeenkomst betreffende militaire samenwerking. Sindsdien is het aantal Sovjet militaire adviseurs in het land voortdurend toegenomen; het aantal wordt momenteel geschat op ca 2500. Voorts zijn de leveranties van militair materieel toegenomen, terwijl de Sovjets verder nog assisteren bij de ontwikkeling van de militaire infrastructuur.

De Sovjets maken veelvuldig gebruik van de haven van Berbera; waarschijnlijk streeft de Sovjet-Unie ernaar de beschikking te krijgen over permanente marine-faciliteiten in het land. Naar wordt aangenomen beschikt de Sovjet-Unie in het land reeds over een verbindingscentrum.

De Sovjet activiteiten in het land blijven niet beperkt tot het militaire vlak; een aanzienlijk aantal politieke adviseurs is namelijk werkzaam bij de overheid van Somalia. Vooral de Sovjet invloed in het hoogste bestuursorgaan, de Revolutionaire Raad, schijnt vrij aanzienlijk te zijn; zes leden van deze raad zijn in de Sovjet-Unie opgeleid. Somalia voert sinds enkele jaren officieel een politiek van "wetenschappelijk socialisme".

De economische hulpverlening aan Somalia is tot nu toe zeer bescheiden van omvang. De Sovjets schijnen met een minimum aan investeringen een maximum aan invloed te willen verkrijgen, waarbij controle op de toegang tot de Rode Zee een belangrijke factor is.

(B-2) (R)

/ is vooral

Commentaar: De Sovjet belangstelling voor Somalia [/]toegenomen nadat in juli 1971 een communistische coup in Soedan mislukte. De Sovjet-Unie werd ervan beschuldigd hierin de hand te hebben gehad hetgeen een sterke terugslag tot gevolg had voor de Sovjet invloed in dat land. Sindsdien tracht de Sovjet-Unie in Somalia compensatie te vinden voor het geleden verlies.

DEEL III: Verre-OostenConfidentieel 1. Samenvatting

Canada is als lid van de Internationale Commissie voor Controle en Supervisie voor Vietnam teruggetreden.

De VS en de Vietnamese partijen hebben in Parijs een gezamenlijk communiqué uitgegeven ter bekrachtiging van het in januari jl. gesloten bestandsaccord voor Vietnam.

De Volksrepubliek China toont belangstelling in Europese aangelegenheden.

Confidentieel 2. Vietnam

De Canadese regering heeft eind mei met overheersende steun van de oppositie in het Canadese Lagerhuis besloten zich uiterlijk ulti mi juli 1973 terug te trekken uit de Internationale Commissie voor Controle en Supervisie (ICCS) voor Vietnam.

De Canadese delegatieleider Michel Gauvin, die in ICCS-kringen als "tough" bekend staat, deelde mee, dat het niet-respecteren van de neutraliteit van Laos en Cambodja en de Noordvietnamese troepen-infiltratie in Zuid-Vietnam niet alleen formele bestandsschendingen zijn, maar ook tegen de geest van het accoord van 27 januari j.l. ingaan. Binnen de ICCS zijn bovendien geschillen van ideologische en politieke aard ontstaan, in het bijzonder met de Hongaarse en Poolse delegaties. De Canadese minister van Buitenlandse Zaken, Sharp, meende verder, dat het gemis van een onafhankelijk internationaal lichaam (bijv. de Verenigde Naties), waaraan de ICCS bestandsovertredingen zou moeten kunnen melden, een voorname factor is voor het falen van de toezichhoudende taak van de ICCS, en verder dat ".... prospects for peace in Vietnam (....) depend upon the parties to the peace agreement, and not upon the ICCS."

Overigens zij vermeld, dat Canada wel lid blijft van de ICCS in Laos. Deze ICCS is gebaseerd op een ander, legaal onafhankelijk verdrag en lijkt beter te functioneren. De andere leden van deze ICCS zijn Polen en India.

Na het bekendmaken van Canada's terugtrekken heeft de Voorlopige Revolutionaire Regering van Vietnam (VRR) Canada o.m. beschuldigd van samenzwering met de Verenigde Staten en de regering in Saigon alsmede van het feit, dat Canada de werkzaamheden van de ICCS zou hebben verhinderd. Ook Noord-Vietnam heeft Canada (en Indonesië) ervan beschuldigd hun plichten te hebben verzuimd.

Als mogelijke opvolgers voor Canada in de Commissie werden in Saigon genoemd: Maleisië, Noorwegen, Japan, Frankrijk, Oostenrijk, België, Mexico, Ierland en Brazilië. Michel Gauvin vond het meest voor de hand liggende, dat een Aziatisch land de taak zou overnemen. In Saigon wordt gehoord, dat Noorwegen de hoogste ogen gooit. In een voortzetting van de ICCS met drie partijen wordt geen heil gezien; Indonesië zou niet voor voldoende tegenwicht kunnen zorgen.

(B-2)(Gr)

In de Mekong Delta, in de buurt van Saigon en in Tay Ninh zijn de gevechten sedert het begin van deze maand weer sterk toegenomen.

(C-2)(W)

Na een 4e gespreksronde tussen Kissinger en Le Duc Tho nabij Parijs is met onverwachte vertraging op 13 juni een gezamenlijk communiqué van de VS, NVN, ZVN en de VRR uitgegeven, waarin is overeengekomen de bestandsovereenkomst van 27 januari 1973 kracht bij te zetten en te verduidelijken.

')

Er is besloten dat, binnen verschillende vastgestelde termijnen:

1. de Verenigde Staten hun verkenningsvluchten boven NVN zullen stopzetten;
2. de Verenigde Staten de opruiming van de mijnen voor de Noord-vietnamese havens zullen hervatten;
3. de Verenigde Staten en NVN hun gesprekken over economische hulp voor de wederopbouw van NVN zullen hervatten;
4. de twee Zuidvietnamese partijen bevel zullen geven om het vuren daadwerkelijk te staken;
5. de Nationale Raad voor Nationale Verzoening en Eendracht in Zuid-Vietnam gevormd moet worden en algemene, vrije verkiezingen onder internationaal toezicht zal moeten organiseren;
6. de gemengde militaire commissie van Zuid-Vietnam en de VRR moet beginnen de gebieden, die door de partners worden gecontroleerd af te bakenen en moet bestuderen welke stappen ondernomen moeten worden om de wederzijdse troepen terug te trekken op posities die ze vóór het bestand van 27 januari 1973 innamen, zodat zij haar verdere taak van toezicht op het bestand kan uitvoeren;
7. resterende militaire gevangenen en burger-gedetineerden in vrijheid moeten worden gesteld;
8. invoer van militair personeel en materieel verboden is voor zover het niet gaat om vervangingen, welke laatste alleen onder toezicht van de internationale commissie op bepaalde grensposten toegelaten worden;
9. de ICCS zich voor het vervullen van haar taak zal moeten kunnen verplaatsen en
10. artikel 20 van het wapenstilstandsverdrag over Laos en Cambodja gewetensvol moet worden uitgevoerd.

(C-2)(W)

')
NVN = Noord-Vietnam
ZVN = Zuid-Vietnam

GEHEIM

Commentaar: Het uittreden van Canada uit de Vietnamese ICCS werd reeds lang verwacht. Haar uittreden wordt in brede, internationale kringen gesteund. Wie ook de taak van Canada mag overnemen: een werkelijk bestand is afhankelijk van de wil van de strijdende partijen.

De ineffectiviteit van het bestand en de recentelijk opgelaaide gevechten in Vietnam moet men bezien tegen de achtergrond, dat de positie van Thieu en de zijnen nog steeds sterk lijkt. Dit blijkt bijv. uit de recente uitslagen van de verkiezingen van de dorpsraden in Zuid-Vietnam: in de Mekong Delta - waar de meerderheid van de Zuidvietnamese bevolking woont - hebben de kandidaten van Thieu's Democratische Partij ongeveer 80% van de stemmen weten te verkrijgen. Oppositie van enig belang lijkt afwezig.

Het gezamenlijk communiqué van Kissinger en Le Duc Tho is - zoals ook uit de inhoud blijkt - geen fundamenteel nieuw verdrag, maar een "verdieping en bekrachtiging" van het accoord van 27 januari. Daarnaast moet men echter de omstandigheden waarin dit communiqué wordt uitgegeven niet uit het oog verliezen: de Amerikaanse strijdkrachten en oorlogsgevangenen zijn terug uit Vietnam; in het Amerikaans Congres groeit het verzet tegen de presidentiële bevoegdheden inzake de militaire inzet in Indochina; het aanzien van de Nixon-regering is aangetast door de Watergate-zaak; Canada is teruggetreden uit de ICCS; de Vietcong consolideert haar positie in de door haar bezette gebieden en Noordvietnamese troepen zijn onverminderd aanwezig in ZVN en Cambodja. Daar komt nog bij, dat deze maand de VRR diplomatiek door de Sovjet-Unie is erkend. Op grond van deze factoren kan men stellen, dat de onderhandelingspositie van Kissinger verzwakt is in vergelijking met de mogelijkheden vóór het bestandsaccoord van januari.

Confidentieel 3. De Volksrepubliek China

Volgens recente Japanse persberichten ziet ministerpresident Chou En-lai in het door de Verenigde Staten voorgestelde nieuwe Atlantisch Handvest géén reden tot afkeuring van een eventuele Japanse deelname hieraan, voorzover een dergelijk Handvest gericht is tegen de "expansionistische" politiek van de Sovjet-Unie.

Deze berichten gingen vooraf aan de eerste, historische tegenbezoeken van de Chinese minister van Buitenlandse Zaken Chi Peng-fei aan Engeland en Frankrijk gedurende de eerste twee weken van deze maand. Zowel in Londen als in Parijs heeft Chi Peng-fei o.m. de kwestie van de verhouding van de EEG met de Sovjet-Unie aan de orde gesteld en op het belang gewezen van een sterk, verenigd Europa, dat een tegenwicht moet bieden tegen de Sovjet-Unie en de Verenigde Staten.

Identieke uitspraken werden gedaan in het begin van deze maand door New China News Agency naar aanleiding van de voorbereidende besprekingen voor een EVC. Het persagentschap wees op de gevaren van de expansie en de infiltratie van de Sovjet-Unie in West-Europa.

(C-2)(W)

Commentaar: De laatste paar maanden neemt de Chinese belangstelling voor Europese aangelegenheden, zoals de MBFR en de EVC duidelijk toe en heeft de VRC gewezen op het belang van een economisch, politiek en militair sterk Europa. De bezoeken van Chi Peng-fei bevestigen deze trend. De VRC onderhoudt inmiddels met de meeste Westeuropese staten diplomatieke betrekkingen. Zij beschouwt deze landen als behorende tot de zogenaamde "tweede intermediaire zône" (waartoe ook Canada, Oceanië en andere kapitalistische landen, zoals Japan worden gerekend), die naast de landen van de Derde Wereld (waartoe de VRC zichzelf ook rekent) ideologisch tussen de beide supermogendheden staat. De verhouding van deze intermediaire zônes t.o.v. de supermogendheden kan men gevoegelijk antagonistisch noemen. Zo ziet China in Engeland de meest anti-Russisch gezinde Westeuropese

staat; Frankrijk's betrekkelijk onafhankelijke houding t.o.v. de Verenigde Staten geniet China's instemming; kanselier Brandt's Ostpolitik wordt door China vnl. gesteund en geaccentueerd voor zover deze politiek anti-Russische elementen en implicaties heeft.

De Russische reacties op deze Chinese zienswijze zijn tot dusverre defensief, maar fel van aard. De Sovjet-Unie beschuldigt China ervan haar pogingen om tot een ontspanning te komen met de westelijke partners, in de wielen te rijden. Men kan stellen, dat het Chinese standpunt t.a.v. de Europese ontspanningspolitiek, de spanning tussen China en de Sovjet-Unie doet toenemen.